

НЕЗРІЛІСТЬ ІНСТИТУЦІЙНОЇ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

Коцко Т.А., к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»,
tkotsko@gmail.com

Протягом багатьох років в Україні тривають дискусії щодо пошуку механізмів активізації інноваційної діяльності та розвитку інноваційного потенціалу економіки. У цьому контексті, багато уваги приділяється і пріоритетам міжнародного науково-технічного співробітництва, яке є важливою складовою в системі напрямів державної інноваційної політики. На найвищому рівні було прийнято цілий ряд документів, які визначали стратегічні орієнтири держави у даній сфері [2]. З огляду на колосальний науковий потенціал країни, сформований у період планової економіки, актуальність зазначених дискусій є цілком логічною. *Адже, активізація інноваційних процесів через міжнародне науково-технічне співробітництво, – це шлях до моделі сталого розвитку економіки.*

Разом з тим, реальних зрушень в інноваційній сфері України досягнути не вдалося. Так, *за даними звіту про Глобальну конкурентоспроможність Всесвітнього економічного форуму [1], Україна за субіндексом «Інновації» у 2016 р. посіла 52 місце серед 138 країн. За Глобальним індексом інновацій, який дозволяє оцінити здатність країн світу створювати сприятливе середовище для інновацій, а також результат від інноваційної діяльності, – 56 місце серед 128 країн світу (у 2015 році – 64 місце, у 2014 році – 63) [3].* Фундаментальною причиною низької ефективності інноваційної політики держави у першу чергу є незрілість її інституційної основи та дезінтегрованість структурних складових національної інноваційної системи. За субіндексом «Інститути», звіту про Глобальну конкурентоспроможність, у 2016 році Україна перебуває на 129 місці серед 138 країн світу [1]. При цьому тривалий час, позиції країни у рейтингу принципово не змінюються. *Подібна ситуація не просто уповільнює процеси посилення інноваційної складової в системі чинників економічного розвитку, а породжує цілий комплекс загроз економічній безпеці,* які проявляються у деформації механізмів відтворення, неефективному використанні ресурсного потенціалу економіки, обмеженості ресурсів розвитку в цілому, а відтак, – поглибленні та закріпленні структурних деформацій в економіці.

Наявність колосальних ризиків ведення бізнесу в Україні, що є основою прийняття рішень щодо започаткування тих чи інших проектів міжнародного співробітництва, а також відсутність реальних ринків, обмежена їх ємність, не просто демотивує потенційних суб'єктів співробітництва, але, що набагато важливіше, – обмежує стратегічну мотивацію. Як результат, вони зорієнтовані не на довготермінову співпрацю, не на стратегічний розвиток пріоритетних для країни галузей, а на ситуативні інтереси, доступ до дешевих ресурсів, швидку окупність інвестиційних вкладень, промислове шпигунство, посилення впливу на потенційних конкурентів тощо. Таким чином формуються стійкі передумови активізації загроз економічній безпеці країни.

Як свідчить світова практика, міжнародне науково-технічне співробітництво, – це саме той напрям, який дозволяє прискорювати економічну динаміку та підвищувати її якість, ефективність, незважаючи на інверсійний тип ринкової трансформації. Його слід розглядати з точки зору важливої складової моделі випереджаючого розвитку, орієнтація на яку, надзвичайно актуальна для України, оскільки вказаний інструмент безпосередньо пов'язаний з залученням іноземних інвестицій, інноваційних технологій виробництва та поширенням передового управлінського досвіду. Важливим ефектом такого співробітництва є переструктурування національної інноваційної системи країни, посилення інтегрованості її складових, формування стійких передумов інноваційного розвитку галузей промисловості та залучення країни до більш глибокої участі у міжнародному поділі праці.

В Україні, від співробітництва у міжнародній сфері часто очікують вирішення базових проблем, – відродження галузі, розширення виробництва, створення робочих місць тощо. Однак, *міжнародне науково-технічне співробітництво не може компенсувати недоліки економічної політики держави.* Лише наявність зрілої інституційної основи співробітництва дозволить вирішувати завдання стратегічної ваги, – формувати передумови розвитку наукоємних галузей, стимулювати виробництво інноваційної продукції, перехід на нові технологічні уклади. Така інституційна основа може бути сформована при наявності повноцінної моделі ринкової економіки, яка в Україні, поки що, відсутня.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інформація Всесвітнього економічного форуму «The Global Competitiveness Report» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness>
2. Коцко Т.А. Пріоритети та суперечності інноваційної політики держави в контексті завдань структурної перебудови економіки // Сталий розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі: колективна монографія / за наук. ред. проф. Хлобистова Є.В. – Черкаси: видавець Чабаненко Ю.А., 2015. – С. 58-77.
3. Світова організація інтелектуальної власності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.wipo.int/publications/en/>.